

WYTYCZNE MIEJSKIEJ KOMISJI WYBORCZEJ

dla Osiedlowych Komisji Wyborczych w sprawie organizacji, przeprowadzenia oraz ustalenia wyników głosowania w wyborach do Rad Osiedli w Tychach zarządzonych na dzień 12 kwietnia 2015 r.

I. Zadania komisji przed dniem wyborów

Powołani członkowie komisji obowiązkowo uczestniczą w pierwszym posiedzeniu Osiedlowej Komisji Wyborczej (zwanej dalej w skrócie OKW) zwołanym przez Przewodniczącego MKW oraz szkoleniu. Na posiedzeniu tym komisja dokonuje wyboru przewodniczącego komisji i jego zastępcy a po zapoznaniu się z niniejszymi wytycznymi ustala sposób wykonania swoich zadań.

Niezwłocznie po ukonstytuowaniu się komisja podaje do publicznej wiadomości, w sposób zwyczajowo przyjęty, informację o swoim składzie, z uwzględnieniem pełnionych funkcji. Informacja ta umieszczana jest w BIP Urzędu Miasta.

W dniu głosowania informację o składzie komisji wywiesza się w lokalu wyborczym.

W przeddzień wyborów tj. w sobotę **11 kwietnia 2015 r. w godz. od 8.00 do 9.30** przewodniczący OKW wraz z członkiem OKW odbierają z siedziby Miejskiej Komisji Wyborczej (zwanej w skrócie MKW) materiały wyborcze tj. karty do głosowania, spis wyborców, pieczęć, obwieszczenia, materiały biurowe i niezwłocznie przewożą do siedziby OKW.

Odbiór dokumentów potwierdza się na piśmie, wymieniając ich rodzaj i ilość, w tym liczbę otrzymanych kart do głosowania. Protokół odbioru otrzymuje organ przekazujący.

W lokalu wyborczym komisja w możliwie pełnym składzie sprawdza czy:

- 1) karty do głosowania otrzymali w odpowiedniej liczbie i są prawidłowo wydrukowane, np. czy nie mają błędów i usterek drukarskich;
- 2) karty do głosowania są kompletne, tj. czy zawierają wszystkich kandydatów.
- 3) przekazano właściwą liczbę formularzy protokołu głosowania (po 4 egzemplarzy);
- 4) przekazano właściwy spis wyborców;
- 5) przekazano właściwą pieczęć komisji,
- 6) przygotowane zostały potrzebne materiały biurowe (poduszka do stempli, przybory do pisania, papier, sznurek, nawilżacze, taśma klejąca itp.).

Niezwłocznie po przeliczeniu kart do głosowania i ustaleniu liczby wyborców uprawnionych do głosowania komisja przekazuje ww. informacje telefonicznie do MKW pod nr telefonu **032 776-33-02 nie później niż do godz.12.00**

Następnie komisja omawia podział czynności na dzień wyborów oraz sprawdza wyposażenie lokalu wyborczego.

W lokalu powinny znajdować się: godło państwowe, urna, osłony zapewniające tajność głosowania. Miejsca za osłonami powinny być wyposażone w przybory do pisania. W miejscach tych należy także umieścić plakat informacyjny o sposobie głosowania właściwym dla przeprowadzanych wyborów i warunkach ważności głosu.

Lokal winien być pozbawiony jakichkolwiek elementów agitacji wyborczej.

Karty do głosowania po przeliczeniu należy ponownie zapakować.

Dokumenty wyborcze należy zabezpieczyć poprzez umieszczenie ich w zamykanej szafie (sejfie) w zamkniętym pomieszczeniu.

II. Zadania komisji w dniu wyborów tj. 12 kwietnia 2015 r. przed otwarciem lokalu.

W dniu wyborów komisja zbiera się w lokalu wyborczym w możliwie pełnym składzie, z udziałem przewodniczącego komisji lub jego zastępcy, na tyle wcześnie, aby wykonać wszystkie czynności związane z przygotowaniem głosowania, lecz nie później niż o godz. 7.30.

Przed rozpoczęciem głosowania komisja:

- 1) sprawdza dostarczone jej dokumenty oraz pieczęć komisji;
- 2) ponownie przelicza karty do głosowania,
- 3) ostemplowuje karty do głosowania - w miejscu na karcie do tego przeznaczonym pieczęcią OKW; zaleca się ostemplowanie wszystkich kart do głosowania przed otwarciem lokalu, tj. przed godziną 8.00; w razie niemożności wykonania tej czynności przed rozpoczęciem głosowania należy ostemplować karty bezpośrednio po godzinie 8.00, w lokalu wyborczym; po ostemplowaniu wszystkich kart pieczęć komisji należy odpowiednio zabezpieczyć;
- 4) rozkłada spis wyborców oraz karty do głosowania w sposób ułatwiający prowadzenie głosowania;
- 5) sprawdza, czy w lokalu wyborczym w widocznym miejscu wywieszono są właściwe urzędowe obwieszczenia i informacje,
- 6) sprawdza, czy w lokalu wyborczym oraz wewnątrz i na zewnątrz budynku, w którym mieści się lokal, nie znajdują się elementy służące prowadzeniu kampanii wyborczej (plakaty, ulotki, napisy); w razie umieszczenia takich materiałów komisja usuwa je;
- 7) sprawdza, czy urna jest pusta, a następnie zamyka ją i opieczętowuje; **urna powinna być ustawiona w takim miejscu, by była przez cały czas głosowania widoczna dla członków komisji. Urny nie wolno wynosić z lokalu wyborczego;**

III. Zadania komisji w trakcie głosowania

O godzinie 8.00 komisja otwiera lokal. **Od chwili rozpoczęcia głosowania do czasu jego zakończenia komisja wykonuje swoje zadania w składzie zapewniającym wyborcom udział w głosowaniu bez zakłóceń przy wydawaniu kart do głosowania, ale co najmniej 3-osobowym**, w tym zawsze z udziałem przewodniczącego komisji bądź jego zastępcy.

Przed wydaniem karty do głosowania komisja:

- 1) sprawdza tożsamość wyborcy na podstawie dowodu osobistego lub innego dokumentu z fotografią,
- 2) ustala, czy wyborca jest uprawniony do głosowania w tym obwodzie przez sprawdzenie, czy jego nazwisko jest ujęte w spisie wyborców;

W dniu głosowania komisja umożliwia głosowanie osobie pominiętej w spisie poprzez dopisanie do spisu wyborców:

- a) jeżeli udokumentuje ona (np. przedstawiając dowód osobisty), iż stale zamieszkuje na terenie obwodu głosowania, a urząd miasta, na żądanie komisji, potwierdzi telefonicznie, że osoba ta jest wpisana do rejestru wyborców w gminie,
- b) jeżeli na żądanie komisji, urząd miasta potwierdzi telefonicznie, że osoba ta jest zameldowana na pobyt czasowy na terenie obwodu głosowania, a stały meldunek jest poza zasięgiem objętym wyborami.

Komisja nie jest uprawniona do dokonywania jakichkolwiek innych zmian w spisie wyborców.

Komisja baczy, by wyborca potwierdził własnoręcznym podpisem, w przeznaczony na to rubryce spisu wyborców, fakt otrzymania karty.

W przypadku odmowy złożenia podpisu wydający kartę członek komisji w rubryce spisu „Uwagi” czyni adnotację „odmowa podpisu” i opatruje ją czytelnym podpisem.

Przy czynności potwierdzania przez wyborców otrzymania kart należy uważać, by podpisy składane były w miejscach (w linii) odpowiadających nazwiskom wyborców. Możliwe jest składanie podpisu bez odwracania spisu.

Na wniosek wyborcy komisja jest obowiązana wyjaśnić mu sposób głosowania w wyborach, zgodnie z informacjami umieszczonymi na karcie do głosowania.

W czasie głosowania komisja uważa, czy uprawnieni głosują osobiście i w taki sposób, aby nienaruszona została tajność głosowania.

Niedopuszczalne jest głosowanie za członka rodziny lub za inną osobę. Osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę, może pomagać w głosowaniu inna osoba, w tym także niepełnoletnia; pomoc ta może mieć tylko charakter techniczny; nie może ona polegać na sugerowaniu wyborcy sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tego wyborcy; dopuszczalne jest, aby na życzenie osoby niepełnosprawnej w pomieszczeniu za zasłoną przebywała osoba udzielająca pomocy. **Pomocy w głosowaniu nie może udzielać członek komisji.**

Komisja zwraca uwagę, by wyborcy nie wynosili kart do głosowania poza lokal wyborczy.

Głosowania nie wolno przerywać, chyba że w wyniku nadzwyczajnych wydarzeń zostanie ono trwale uniemożliwione. Przez nadzwyczajne wydarzenie należy rozumieć **wyłącznie takie, które realnie uniemożliwia głosowanie** (np. katastrofa budowlana dotycząca budynku, w którym znajduje się lokal wyborczy); nie są nadzwyczajnymi wydarzeniami sytuacje o charakterze technicznoorganizacyjnym (brak właściwej pieczęci, trudność w dostaniu się do budynku lub lokalu przed rozpoczęciem głosowania itp.).

O przyczynach uzasadniających - zdaniem komisji - zarządzenie przerwy w głosowaniu lub odroczenie głosowania komisja powiadamia niezwłocznie MKW i tylko za jej zgodą podejmuje uchwałę w tej sprawie.

IV. Zadania komisji po zakończeniu głosowania

O godz. 18.00 komisja zamyka lokal; osobom przybyłym do lokalu przed tą godziną należy umożliwić oddanie głosu. Po opuszczeniu lokalu przez ostatniego wyborcę komisja zabezpiecza wlot urny, zaklejając go paskiem papieru opatrzonym pieczęcią komisji i podpisami jej członków.

Czynności związane z ustaleniem wyników głosowania w obwodzie i sporządzeniem protokołu głosowania komisja wykonuje w możliwie pełnym składzie.

Liczyby w protokołach głosowania w obwodzie wpisuje się w następujący sposób:

liczby jednocyfrowe wpisuje się w ostatniej kratce z prawej strony, liczby dwucyfrowe — w dwóch ostatnich kratkach z prawej strony, liczby trzycyfrowe — w trzech ostatnich kratkach z prawej strony itd., czyli tak, aby ostatnia cyfra wpisywanej liczby wypadła w ostatniej kratce z prawej strony.

Jeżeli ustalona przez komisję liczba wynosi zero, w ostatniej kratce z prawej strony należy wpisać cyfrę "0".

Komisja wpisuje w punkcie 2 protokołu głosowania w obwodzie ustaloną przed rozpoczęciem głosowania liczbę otrzymanych kart do głosowania.

Następnie komisja przelicza niewykorzystane karty do głosowania.

Ustaloną przez komisję liczbę niewykorzystanych kart do głosowania wpisuje się w punkcie 4 protokołu głosowania w obwodzie.

Karty niewykorzystane należy zapakować opieczetować je i opisać.

Komisja ustala liczbę wyborców uprawnionych do głosowania, tj. umieszczonych w spisie, łącznie z osobami dopisanymi przez komisję w trakcie głosowania.

Ustaloną liczbę wpisuje się w punkcie 1 protokołu głosowania w obwodzie.

Kolejną czynnością komisji jest ustalenie liczby wyborców, którym wydano karty do głosowania. Ustalenia tego dokonuje się na podstawie liczby podpisów potwierdzających otrzymanie karty do głosowania (łącznie z adnotacjami „odmowa podpisu” zastępującymi podpisy).

Ustaloną liczbę wpisuje się w punkcie 3 protokołu głosowania w obwodzie.

Na podstawie ustalonych danych komisja dokonuje rozliczenia kart do głosowania, tzn. ustala, czy liczba kart niewykorzystanych (**punkt 4 protokołu**) i liczba wyborców, którym wydano karty do głosowania (**punkt 3 protokołu**), stanowią w sumie liczbę kart, które otrzymała komisja (**punkt 2 protokołu**).

W razie stwierdzenia niezgodności należy ponownie przeliczyć podpisy w spisie, a jeśli wynik rozliczenia kart będzie ten sam - **przyuszczalna przyczyna niezgodności musi być dopisane w punkcie 12 protokołu głosowania.**

W razie braku miejsca w protokole na opisanie przyczyn rozbieżności, należy dokonać tego na oddzielnej kartce papieru stanowiącej załącznik do protokołu.

W protokole należy zamieścić informację o sporządzeniu załącznika. Jeżeli niezgodność nie występuje, w punkcie przeznaczonym na „Uwagi” należy wpisać wyrazy „brak uwag”.

Komisja sprawdza, czy pieczęcie na urnie oraz na wlocie do urny pozostały nienaruszone, po czym otwiera urnę i wyjmuje z niej karty do głosowania.

Zaleca się zachowanie staranności przy wyjmowaniu kart z urny, aby karty do głosowania nie zostały uszkodzone.

Komisja przegląda wszystkie karty i wydziela z nich karty całkowicie przedarte na dwie lub więcej części, których **nie bierze się** pod uwagę przy obliczeniach.

Karty takie należy zapakować w pakiet, opieczetować go i opisać.

Ustaloną liczbę kart wyjętych z urny komisja **wpisuje w punkcie 5** protokołu.

Jeżeli liczba kart wyjętych z urny (**punkt 5 protokołu**) nie jest równa liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania (**punkt 3 protokołu**), wówczas **przypuszczalną przyczynę tego stanu rzeczy musi być omówione w punkcie 13 protokołu**

Przyczynę tę należy ustalić po przeliczeniu kart ważnych i nieważnych.

Komisja wydziela i liczy karty nieważne (tj. inne niż ustalone urzędowo lub nieopatrzone pieczęcią komisji obwodowej),

Ustalone liczby kart nieważnych wpisuje się w punkcie 6 protokołu głosowania.

Karty nieważne należy zapakować w pakiety.

Pozostałe karty są kartami ważnymi i na ich podstawie ustala się wyniki głosowania.

Liczbę kart ważnych wpisuje się w punkcie 7 protokołu głosowania.

Suma kart nieważnych (**punkt 6 protokołu**) i kart ważnych (**punkt 7 protokołu**) musi być równa liczbie kart wyjętych z urny (**punkt 5 protokołu**).

Na podstawie kart ważnych komisja ustala liczbę głosów nieważnych oraz głosów ważnych.

W trakcie przeglądania kart do głosowania, komisja odkłada osobno karty z głosami nieważnymi i osobno karty z głosami ważnymi. Ustalając, czy głos na karcie jest ważny, czy nieważny, komisja stosuje poniższe reguły:

— w przypadkach wątpliwych należy przyjmować, że znakiem „x” postawionym w kratce są dwie linie przecinające się, których punkt przecięcia znajduje się w obrębie kratki. Ustalenie, czy znak „x” postawiony jest w kratce, czy poza nią, należy do komisji;

— **wszelkie znaki, wykreślenia, przekreślenia, w tym również i znak „x” postawiony przez wyborcę poza przeznaczoną na to kratką, traktuje się jako dopiski, które nie wpływają na ważność głosu.**

- **natomiast wszelkie znaki graficzne naniesione w obrębie kratki, w tym w szczególności zamazanie kratki, przekreślenie znaku w kratce itp. powodują nieważność głosu. W tym przypadku nie zaliczamy głosu kandydatowi którego nazwisko figuruje przy tak zamazanej kratce.**

Wyborca może głosować na tylu kandydatów, ilu jest wybieranych do danej rady osiedla, może także głosować na mniejszą liczbę kandydatów niż liczba wybieranych do danej rady osiedla.

Za nieważny uznaje się głos, gdy wyborca:

1) postawił znak „x” przy większej liczbie nazwisk kandydatów niż wynosi liczba wybieranych do danej rady osiedla;

2) nie postawił znaku „x” przy nazwisku żadnego kandydata;

Wyodrębnione karty z głosami nieważnymi liczy się i odkłada, a ich liczbę wpisuje do protokołu w punkcie 8 protokołu głosowania.

Karty ważne z głosami nieważnymi należy zapakować w pakiet, opieczetować go i opisać „Głosy nieważne z kart ważnych w wyborach do Rady Osiedla - „.....” (liczba)

Po wydzieleniu i policzeniu głosów nieważnych komisja liczy głosy ważne i ich liczbę wpisuje w punkcie 9 protokołu.

Następnie komisja sumuje liczby głosów nieważnych (**punkt 8 protokołu**) i głosów ważnych (**punkt 9 protokołu**) i porównuje wynik z wcześniej wpisaną liczbą kart ważnych (**punkt 7 protokołu**). Liczby te muszą być identyczne. Jeżeli występuje rozbieżność, należy poszukać przyczyny błędu i po sprostowaniu obliczeń właściwe liczby wpisać do protokołu.

Komisja ustala wyniki głosowania na poszczególnych kandydatów w następujący sposób.

Komisja ustala liczbę głosów ważnych oddanych na każdego z kandydatów i wpisuje ją przy nazwisku kandydata na przygotowanych wcześniej arkuszach pomocniczych.

Karty z głosami ważnymi należy zapakować w pakiet, opieczętować go i opisać „ Karty z głosami ważnymi w wyborach do Rady Osiedla - „.....” (liczba)

Ustalone dane wpisuje się do odpowiednich rubryk protokołu głosowania w obwodzie w punkcie 10.

Następnie komisja wypełnia punkt 11 protokołu wpisując kolejno nazwiska kandydatów, którzy otrzymali największą liczbę ważnie oddanych głosów.

Liczba wybieranych członków rad osiedli wynosi 15.

Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów otrzyma równą liczbę głosów, o wyborze rozstrzyga losowanie przeprowadzone przez Przewodniczącego Komisji Wyborczej w obecności wszystkich członków.

Przebieg losowania uwzględnia się w protokole wyników wyborów - opisuje w punkcie uwagi.

Losowanie przeprowadza się w ten sposób, że nazwiska kandydatów uczestniczących w losowaniu oznacza się numerami, informując o tym obecnych przy losowaniu. Do jednakowych kopert wkłada się jednakowe kartki z wpisanymi numerami odpowiadającymi numerom, którymi oznaczono nazwiska kandydatów. Po wymieszaniu kopert losuje się ich tyle, ile nazwisk należy wylosować do składu Rady Osiedla. Wylosowane numery są odczytywane i okazywane obecnym przy losowaniu oraz są odczytywane imiona i nazwiska kandydatów oznaczonych tymi numerami.

Wszyscy członkowie komisji obecni przy sporządzaniu protokołu parafują trzy pierwsze strony w miejscu do tego wskazanym, następnie podpisują protokół i opatrują pieczęcią OKW.

Po zakończeniu powyższych czynności OKW podaje wyniki głosowania do wiadomości publicznej poprzez wywieszenie jednego egzemplarza protokołu w lokalu wyborczym w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców.

Końcowe wyniki wyborów do rad osiedli z podaniem osiągniętych progów wyborczych warunkujących działanie rady poda MKW w siedzibie Urzędu Miasta oraz w BIP.

Drugie egzemplarze protokołów w dniu 13 kwietnia 2015 r. w godz. od 9.00 do 12.00 przekazywane MKW.

Pozostałe materiały wyborcze tj.: pieczęć, spisy wyborców, karty do głosowania oraz pozostałe materiały przekazywane są w depozyt Prezydentowi Miasta do Wydziału Obsługi Rady Miasta.

V. Ustalenie wyników głosowania w okręgach obejmujących 2 obwody głosowania dot. Osiedli: Anna, Czułów, Jaroszowice-Urbanowice-Wygorzele, Karolina, Paprocany, Stare Tychy.

Na podstawie protokołów sporządzonych przez poszczególne osiedlowe komisje ustala się protokół zbiorczy wyników głosowania w okręgu.

Protokół zbiorczy sporządza komisja w składzie 6 osobowym.

W skład komisji wchodzi przewodniczący, zastępcy przewodniczących i jeden członek obu OKW.

Punkty od 1 do 9 sumuje się.

W punkcie 10 protokołu wpisuje się nazwiska kandydatów wraz z liczbą otrzymanych głosów w obu obwodach łącznie.

W punkcie 11 protokołu wpisuje się kolejno nazwiska kandydatów, którzy otrzymali największą liczbę ważnie oddanych głosów.

Po zakończeniu powyższych czynności protokół zbiorczy wyników głosowania w okręgu podaje się do wiadomości publicznej poprzez wywieszenie jednego egzemplarza protokołu w lokalu wyborczym w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców.

W przypadku gdy siedziby OKW znajdują się w różnych budynkach protokół zbiorczy wywiesza się w miejscu jego sporządzenia, natomiast w drugiej siedzibie podaje się informację o miejscu jego umieszczenia.

Na miejsce sporządzenia protokołu zbiorczego głosowania:

- w okręgu Nr 5 Osiedle **Jaroszowice - Urbanowice – Wygorzele** wyznacza się OKW Nr 1 z siedzibą Szkole Podstawowej Nr 4, ul. Oświęcimska 256, Tychy;
- w okręgu Nr 6 Osiedle **Karolina** wyznacza się OKW Nr 1 z siedzibą w Szkole Podstawowej Nr 37, ul. Konecznego 1, Tychy;
- w okręgu Nr 11 Osiedle **Stare Tychy** wyznacza się OKW Nr 2 z siedzibą w Szkole Podstawowej Nr 1, Plac Wolności 4, Tychy,

Przewodniczący
Miejskiej Komisji Wyborczej

mgr Maciej Gramatyka